

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 9

Maribor, torek 13. januarja 1931

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Novi nemiri v Indiji

PO VSEJ INDIJI JE PRIŠLO VSLED USMRITITVE ŠTIRIH INDOV DO NOVIH KRVAVIH IZGREDOV.

BOMBAY, 13. januarja. Iz vseh pokrajn Indije prihajajo poročila o novih težkih nemirih, ki jih je izzvala predvsem usmrnitev 4 Indijcev v Pooni. Povsod je opaziti velikansko razburjenje, v Solapuru, v Karačiju in drugih mestih pa je že prišlo do krvavih demonstracij nacionalistov proti vladi. V Pooni je vdrla razjarjena množica v jetnišnico in je osvobodila del jetnikov. Policija je morala poseči po orožju in je streljala v demonstrante, pri čemer je bilo mnogo oseb ranjenih. V Karačiju so bili spopadi še težji. V pouličnih bojih s policijo je bilo ubitih več oseb. 50 težko, več sto pa lahko ranjenih. Podobni prizori so se odigrali tudi v Bombayu in drugih obmorskih mestih, kjer je razjarjena množica uničila vse, kar ji je prišlo v roke. Šele, ko je pričela policija streljati, so bili nemiri zadušeni, kar pa se ni povsod posrečilo. Tekom teh bojov je bilo na obeh straneh mnogo mrtvih in težko ranjenih. Število aretiranih gre na stotine in so ponekod jetnišnice že prenapolnjene.

Zmerni politični krogi so mnenja, da bo vseindijski kongres justifikacije v Pooni zopet temeljito izbral ter storil vse, da še bolj razdraži že itak silno razburjeno prebivalstvo ter je nahujska proti angleškemu režimu.

Jasno je, da bodo sedanji dogodki delovanje indijske konference v Londonu zelo zavlekli in morda celo preprečili. Vsled takih neljubih dogodkov bodo merodajni angleški krogi še podkrepili v svojem naziranju, da Indija še ni zrela za ustavno življenje. Zato je krvave dogodke v Indiji tembolj obžalovati, posebno, ker pomeni okrepitev obojestranskih ekstremnih struj in znova zastruplja atmosfero, ki je postala ravno v zadnjem času nekoliko znošljivejša.

RANGOON, 13. januarja. Oblasti poročajo, da obsega zarota nacionalističnih krogov, ki so jo odkrili v več mestih, vso Zadnjo Indijo. Organizacija je bila pod izbornim vodstvom in bogato založena z denarijem. Izvršenih je bilo mnogo aretacij, vse polno oseb pa je pobegnilo.

Angleško-francoska pogajanja v sovjetski luči

MOSKVA, 13. januarja. Sovjetsko časopisje se obširno bavi s francosko-angleškimi gospodarskimi pogajanjmi ter naglašja, da bo Francija pri teh pogajanjih nedvomno zahtevala in tudi dobila od Anglije znatne koncesije. Razdelitev interesnih sfer se vedno bolj opaja. Pri brodomni pogodbi l. 1928, sklenjeni med obema državama, si je Anglija pridržala proste roke za boj proti vedno bolj občutnemu ameriškemu imperijalizmu, Franciji pa je bila zato prepuščena premoč v Sredozemskem morju. Anglija je pri tem kratkoma žrtvovala Italijo in ji odrekla vsako pomoč.

Katastrofa dveh italijanskih letal

RIM, 13. januarja. Na tukajšnjem letališču ste zadeli dve letali v zraku. Oba aparata sta padla takoj na tla in se razbila. Oba pilota sta obležala na mestu mrtva.

Priprave za ljudsko štetje

BEOGRAD, 13. januarja. V državnem statističnem uradu se vrše priprave za ljudsko štetje, ki bo izvršeno v vsej državi. Ljudsko štetje bi se moralo izvršiti sicer že v noči od 31.

Nemčiji, o lužiških Srbih, pa dr. Curtius sploh ne govori. Naravno saj so lužiškimi Srbom odvzete vse pravice v cerkvi, šoli in javni upravi. Poslednji ostanek polabskih Slovanov so sistematski iztrebljali. V Prusiji ni niti ene šole, v kateri bi se učili neneuropskih narodnosti poučevali v svojem maternem jeziku, v vsej Prusiji ni niti ene lužiškosrbske osnovne ali učiteljeve šole. Učitelji, ki znajo lužiškosrbski jezik, so nastavljeni izven lužiškosrbskega ozemlja. Nemški učitelji hodijo tam od hiše do hiše in ukažejo starišem, da morajo z otroci nemški go-

decembra na 1. januarja, ker pa še niso bila urejena razna važna vprašanja, ki so potrebna za natančno izvedbo štetja, je ljudsko štetje preloženo na mesec marec. To bo obenem prvo ljudsko štetje v naši državi, izvršeno na podlagi enotnega zakona po istih metodah v vsej državi. Zadnje ljudsko štetje l. 1921. je bilo namreč izvršeno na podlagi pokrajinskih zakonov, ki so bili različni ter zato rezultati tudi niso bili popolni.

Zinorjev pozvan v Moskvo

MOSKVA, 13. januarja. Zinorjev, ki živi sedaj v prognanstvu, je bil nujno pozvan v Moskvo, da konferira s Stalinom. Baje mu je sovjetska vlada pripravljena poveriti zelo važno misijo, ako opusti svojo opozicijo in se brezpogojno podvrže Stalinu.

Krvavi boji na Filipinih

LONDON, 13. januarja. Po poročilih iz Manille je vojaštvo zopet zavzeło mesto Tayug, katero so preteklo soboto zasedli verski fanatiki. Do nemirov je prišlo vsled fanatizma, katerega je razpalila komunistična propaganda. V bojih med domačini in policijo je padlo 11 oseb, med njimi 2 ženski.

Francoski parlament

PARIZ, 13. januarja. Po tritedenskem odmoru se zbornica in senat zopet sestajeta. Na dnevnem redu je predvsem volitev novega predsedništva ter državni proračun.

Velik razvoj prometa v sušaški luči

dokazuje sledeče številke: l. 1926 je znašal 2.550.000 ton, l. 1927 že 4.149.000 ton, l. 1928 je narasel na 5.639.000 ton, leta 1929 na 6.341.000, lani pa od 1. jan. do konca oktobra 6.394.000 ton. Nadaljni razvoj je skoro nemogoč, ako se ne bodo izvršile nujno potrebne preureditve in novozgradbe.

Pregled izdanih in izbranih obrti v letu 1930.

V letu 1930 je bilo prijavljenih 244 obrti in sicer: 150 prostih, 75 rokodelskih in 19 koncesijoniranih. Koncesije so bile izdane sledeče: 3 za stavbenike, 1 za prevažanje oseb z avtobusi, 5 za avtoizvoščke, po 1 za hotelski omnibus, za veletrgovino z farmacevtičnimi izdelki, za trgovino s slikami, za prodajo molitvenikov po sejnih, za obrtno napeljevanje elektrike, za zobotehniko, za starinarstvo, za dimnikarja, za izvoščka in za hotelskega slugo. Izbranih je bilo 194 obrti in sicer: 130 prostih, 53 rokodelskih in 11 koncesijoniranih.

Vlomilec Hönigman v Leobnu aretiran.

Kakor smo pred dnevi poročali, je dokazano, da je skoro vse vlome tekom prvih dni meseca januarja v Mariboru izvršil 23letni ključavničarski pomočnik brez posla Josip Hönigmann, ki je pa pobegnil preko meje. Policija je takoj domnevala, da je odšel k svoji ljubici v Leoben na Zg. Štajerskem, in je to sporočila tamošnji varnostni oblasti. Včeraj je prislo obvestilo, da je tamošnja varnostna straža v petek Hönigmannu aretirala pri njegovi ljubici. Hönigmann bo izročen našim oblastim. Zasledovan je zaradi devetih dokazanih vlovov. Hönigmann je 4. decembra 1930 ušel iz zaporov v Tivtu in je takoj nato vlomil pri tamošnjem sreskem načelniku, kjer se je preoblekel v novo oblekel in odnesel raznih dragocenosti in gotovine za krog 40.000 Din ter dokumente pek. pomočnika Grünerja. V stanovanju njegove ljubice v Leobnu so našli mnogo oblek in druge garderobe, skoro novo kolo in gramofon v kovčegu s številnimi ploščami. Hönigmann je priznal, da je eno novo obleko, kolo in gramofon ukradel v Mariboru. Na vesti ima vlome: v upravi »Volksstimme« v noči na 24. decembra, v trgovino »Turist« v noči na 31. decembra, pri ključavničarju Šelu v delavnico v noči na 4. januarja in v isti noči vlome pri Tkalcu na Glavnem trgu, v pekariji Zamuda na Frankopanovi cesti, v podružnici pekarnarjeve Kettejevi ulici, v podstrešni sobi V. Locherta v Razlagovi ulici, kjer se je izkazal z ukradenimi dokumenti Grünerja, pri Nekrepu v Smetanovi ulici in v stanovanju Matije Furlana v Gajevi ulici.

Nezgod v kurilnici državnih železnic.

Včeraj dopoldne je 34letnemu železničarju Juriju Romu padel v kurilnici državnih železnic med delom težek kos železa na desno nogo, ter ga tako težko poškodoval, da so ga morali odpeljati v bolnico.

Nemčija in manjšinski problem

Nemčija hoče na bodočem zasedanju Društva narodov spraviti na dnevni red tudi problem nemške manjšine na Poljskem in v zvezi s tem manjšinski problem sploh. Predložila je tajništvu Društva narodov glede nemške manjšine na Poljskem že več spomenic, v katerih v zelo temnih barvah opisuje položaj Nemcev na Poljskem, in zahteva v zvezi s tem tudi revizijo vzhodnih mej.

Poljski zunanji minister Zaleski je te dni pred zunanjim odborom poljskega parlamenta podal ekspozice o poljski zunanji politiki, v katerem pa se je tudi dotaknil vprašanja nemške manjšine na Poljskem ter manjšinskega problema sploh. »Poljsko stališče« — je dejal med drugim — »napram narodnim manjšinam je obeleženo z jamstvom verskega in kulturnega svobodnega gibanja, ki ga uživajo narodne manjšine na Poljskem. To stališče ne odgovarja samo poljski tradiciji, ampak tudi skrbi za poljske narodne manjšine izven meja Poljske. Poljska hoče lojalno izvrševati mednarodne obveze. Energično pa bo Poljska odbila vsak poskus, da bi se vprašanje narodnih manjšin podredilo protidržavnim sporrednim svrham. Na žalost pa je videti iz postopanja zapadnega sosedu, da se hoče to vprašanje spraviti iz pametnega in stvarnega koloteka na splošno politično progo. Dvomljivo je, da-li je ta taktika v interesu narodnih manjšin. Poljska hladnokrvno gleda na vse poskuse z one strani meje, ki so naperjeni proti vsemu, kar je poljsko, in kojih cilj je, da se oslabi in izpodkoplje poljska avtoriteta v svetu, da, še več, da se dirajo poljske meje. Poljska je pokazala dovolj potrpljenja in hladnokrvnosti, ne sme se pa pozabiti, da ni mogoče zahtevati ljubezni, ko se na drugi strani izvaja hujskanje«.

Praški organ najmočnejše češkoslovaške stranke, agrarne ali republikanske stranke, »Venkov«, je nedavno odločno obsodil nemško politično propagando pod krinko skrbi za narodne manjšine. Da bi pred svetom maskirali svoje prave namene in opravičili svojo propagando za revizijo mej, Nemci — in tudi Madžari — često povdarjajo, kako so oni »na uzoren način« rešili problem narodnih manjšin v svojih državah. Nemški zunanji minister dr. Curtius je nedavno celo v nekem holandskem listu Nemčijo postavil drugim državam v tem pogledu za vzor. Sklicujoč se na šolsko odredbo nemške državne vlade iz l. 1928 je vzkliknil na koncu članka: »Milion Nemcev, ki na podlagi versailskega diktata žive izven mej nemške države, niso v tako ugodnem položaju.«

»Venkov« zato analizira »ugodni položaj« narodnih manjšin v Nemčiji, kjer so poljske in danske manjšine na podlagi navedene šolske odredbe sicer res dobile gotove pravice v šolah. Toda ta odredba ni zakon, ampak samo upravna mera, ki je tudi omejena samo na gotova upravná področja. O tretji narodni manjšini v

Predpust, o! čas presneti!

PREDPUSTNI PROGRAM. — PRASTARE TRADICIJE. — KOLIKO MARI-BOR PREMORE. — KURENT IN OKOLICA. — POGREBNA DRUŠTVA IN PUST. — TOALETE, GODBE IN — ZASTAVLJALNICA.

Maribor je zarajal svoj predpustni ples... Pravijo, da je treba letos temeljito izbrati vsako priložnost, kajti čas je kratek in čez dober mesec bo konec šal, norčij in pustnih neumnosti. Bliža se štiridesetdanski post, čas premišljevanja in pokore...

Trgovci oznanjajo, da so dospele nove zaloge plesnega in maškeradnega blaga. Čarobni, romantični in fantastični so načrti vseh onih srečnih, ki imajo v današnjih časih še smisel in sredstva za prastare tradicije slavnega Kurenta. Po mnenju teh so svojih prednikov nevedni vsi oni, ki resni in zatopljeni v svoje vsakdanje brige in težave, ne priznavajo več slavja davne prošlosti. Zato se je treba »temeljito« in »vsestransko« pripraviti za praznike staroslovanskega žreca Kurenta!

Kakor je pokazal začetek, naš Maribor starih lepih in podedovanih kurentovih običajev kljub vsestranski »križi« ne bo opustil: elitni plesi, čarobne noči, planinska rajanja in več maškerad — vse to kaže, da naše mesto še dokaj premore in prenese. Pa nergači in skeptiki Mariboru nočejo prisoditi dovolj zabave, veselja in — družabnosti! V resnici so pa že vse sobote in nedelje tja do Kurentovega večera oblagodarjene s plesnimi prireditvami in pustnimi zabavami. Lov za dvoranami je v glavnem končan in s tem vse priprave izvršene. Saj hoče vsak klub in vsako društvo priti na svoj račun s čim večjim številom posetnikov. Kjer bodo v največjih prostorih dosegli največjo gnečo, tam bodo odnesli pustni rekord — ob splošnem priznanju širše javnosti... Če pomislimo, da čakajo naš Maribor v predpustnem času še razna presenečenja v gledališču, v kinematografih in v koncertni dvorani, potem se

moremo res čuditi takemu blagostanju! Da tudi naša okolica v čast in slavo Kurentovo ne bo ostala pasivna, je razumljivo! Od regrutov do pogrebne družtva se vsi pripravljajo za čim učinkovitejšo pustne zabave. Da tudi pogrebna družtva prirejajo svoje zabave s plesom je običaj, ki že več let dominira v naši okolici. Vsekakor značilen pojav naše dobe!

Lepe plesne toalete zahteva po najnovjših modnih poročilih letošnji predpust. Pravzaprav se letoš takorekoč ponavlja vse, s čimer je moda razveseljevala prejšnje generacije: krila v bokih tesna, spodaj nagubana in — izredno dolga. Za tako »linijo« se današnji moški svet ne more zediniti in mnenje večine je, da dame niso več fletkane, občudovane, oboževane in zaželjene. Zato se plesalci tudi ne trgajo več zanje. Sicer pa bodo prihodnje zabave pokazale zmoto ali pravilnost tega mnenja.

Izreden vtis so že v začetku letošnjega predpusta napravile naše modernizirane godbe. Posebno formo je pokazal novi »White Star« jazzband, ki je edinstven in menda najbolj priljubljen plesni orkester v Mariboru. Povdarka vredno je dejstvo, da godba vse »šlagerje« spremlja s slovenskim petjem, kar na žalost pri drugih godbah še nismo opazili.

Visoko poslovno sezono beleži v predpustu — zastavljalnica. Ta marsikomu pomaga iz zadrege in »križe«. Sicer so občutki ob takih prilikah trpkí, a za pokoro je čas v — postu. Vsaka stvar ob svojem času!

V znamenju tradicije je Maribor zarajal v predpust. Da bi prešernemu Kurentu le ne sledil — prehud maček!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 13. januarja ob 20. uri: »Duh zemlje«. Ab. C. Prvič. Deci neprimerno.
Sreda, 14. januarja, Zaprt.
Četrtek, 15. januarja ob 20. uri »Duh zemlje« ab. B.

Pariz — glavno mesto žene

»La conférence« imenujejo Francozi lahko umiljiva, splošno zanimiva in živahna predavanja o življenju, o umetnosti in še nešteto drugih stvarih. Tako »conference« je priredila Ljudska univerza v petek 9. t. m., ko je govoril Parižan Vincent Lavoix o Parizu. Simpatični govornik je povedel številne verne poslušalce v Pariz, ki ga tuji skoraj ne poznajo — v pariško rodbinsko življenje. Parižanu je tilia rodbinska sreča vse. Središče tega življenja pa je žena, ki vlada v krogu svoje rodbine s srcem. Vroče ljubi svojega moža, kateremu hoče biti zvesta prijateljica in tovarišica. Razveseljuje ga, ko se vrne domov od nepornega dela in viharjev življenja. V tilih večernih urah sedi poleg njega in kramlja z njim o toaletah, o glasbi, o pesništvu in še o tisoč drugih stvarih. Rada se lepiti in ljubi okusne obleke, ker hoče ugajati možu. Mož pa misli — tudi v javnem življenju — samo na njo in na otroke. Z isto nežno ljubeznijo skrbi Parižanka za svoje otroke. Z njimi se raduje in žalosti, igra in moli. — Ta takt, ki odlikuje Parižanko, se kaže tudi v profinjeni kuhinji. Kajti Parižanka ve dobro, kaj pomeni v rodbini okusno pripravljena miza. — Slednjič je opisal predavatelj francosko gostoljubnost, ki se ne omejuje samo na dobrobit telesa, temveč skrbi tudi za duševne užitke. Tudi tu igra Parižanka vodilno vlogo. — Tako vlada pariška žena v rodbini in potom rodbine neopaženo v javnosti. Nikjer na svetu ne velja znani rek »Cherchez la femme!« bolj kakor v francoski prestolnici in prestolnici — žen. V svoje pripovedovanje je vpletel g. Lavoix mnogo vzgledov iz lastnega življenja in iz življenja znamenitih osebnosti. Posebno učinkoviti pa so bili številni citati pariških literatov Paula Gerdalja, Mme De-

larme, Andrée Semaina, Ros. Geraard in Henri de Regnier-a, ki slikajo s čustvom in zanosom intimno in profinjeno življenje pariške rodbine. G. predavatelj je govoril zelo razločno in umljivo, tako da ga je lahko razumel tudi tisti, ki ne obvlada povsem francoski jezik. — Živahni aplavzi so poplačali govornikov trud.
Dr. V. T.

Službeno potovanje g. bana po Prekmurju

se je razvilo v veliko državno in jugoslovensko manifestacijo prekmurskega prebivalstva. Včeraj ob pol 10. je prispel g. ban s spremstvom v Mursko Soboto, ki je bila vsa v zastavah. Na kolodvoru ga je sprejela ogromna množica naroda z godbo, z gasilci v krogih in zastavami, in pozdravil ga je v imenu naroda župan Murske Sobote g. Benko. Poklonila se mu je tudi šolska mladina. V svečani seji občinskega sveta je župan Benko v daljšem govoru povdaril, da Prekmurje je in hoče ostati integralen del jugoslovenske države ter zvesto in udano služiti kralju in njegovim visokim ciljem. G. ban je v svojem odgovoru apeliral na složno delovanje vsega prebivalstva v duhu kraljevega manifesta. G. župan je še iskreno pozdravil tudi g. pomočnika bana dr. Pirkmajerja kot častnega mesčana Murske Sobote, izrekajoč mu ponovno zahvalo za vsestransko podporo in pomoč zlasti pri elektrifikaciji od Ptujja do Murske Sobote. Pri sledečih sprejemih deputacij v Sokolskem domu je župan Benko v imenu vseh navzočih županov in drugih predstavnikov naroda povdaril, da je Slovenska Krajina zibelka našega naroda in da njena zemlja diši po slovanstvu. Veliko jugoslovensko izpoved Prekmurja, izrečeno od g. župana Benka, je vsa velika množica naroda sprejela z burnim plaskanjem. Popoldne je g. ban obiskal še dve obsejni občini: Sv. Jurij na avstrijski in Gornje Petrovce na madžarski meji.

Dramatično društvo v Mariboru

ima v ponedeljek 19. januarja ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma svoj redni občni zbor po običajnem dnevnem redu. — Odbor.

Mariborski in dnevni drobiž

Iz šolske službe.

Imenovani so za učitelje odn. učiteljice sledeči absolvirani učiteljski študenti: Stanislav Zabajak v Sv. Bolfenku na Kogu, Leopoldina Podobnik v Murski Soboti, Albina Vončina v Crni.

Iz železniške službe.

Premeščeni so: inž. Rudolf Koudelka, šef kurilnice v Mariboru, h kurilnici Ljubljana gl. kolodvor; inž. Jože Završnik iz Ljubljane I h kurilnici v Mariboru.

Zadnja pot Josipa Rataja.

Včeraj popoldne se je vršil na studentskem pokopališču pogreb umrlega tehničnega poštnega uradnika Josipa Rataja. Velika udeležba pogrebcev je jasno pokazala, kako priljubljen je bil pokojnik. Žalnega sprevoda sta se udeležila tudi poštni upravnik g. Irgolič in šef terenske sekcije g. Bračko z ostalim uradništvom. Pevski zbor poštinih uslužbencev je zapel pred mrtvašnico »Vigred«, ob odprtem grobu pa »Blagor mu«. Na grob je bilo položenih več krasnih vencev in cvetja. Na božjo njivo je že legal mrak, ko so zadnji pogrebci odhajali.

Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico

zboruje v četrtek, dne 15. t. m. ob pol 9. uri na III. deški osnovni šoli. Začetek točen.

Radiokonzert Brandl-tria na Dunaju.

V soboto, dne 17. t. m. ob 17.15. uri bo koncertiral trio Brandl v radio Dunaj, ter ima na sporedu Beethovnov trio Es dur in Brahmsov trio C mol.

Mariborske knjižnice v decembru.

Pretekli mesec je »Ljudska univerza« v Mariboru znatno porastla. V 16 uradnih dneh je bilo izposojenih 831 članom 2360 knjig. Novih članov je pristopilo 58. — Knjižnica »Delavske zbornice« v Pokojniškem zavodu pa je izposodila 937 obiskovalcem 1696 knjig. Novih je pristopilo 36. Skupno sta izposodili obe knjižnici, ki sta največji javni knjižnici v Mariboru 4056 knjig. Obe knjižnici sta imeli v decembru kljub številnim praznikom znatno močnejši promet.

Nov jezik.

Na prav svojevrsten način se je za novo leto priporočil svojim strankam dimnikar Ivan Krklec. Razposlal je strankam stenski koledar s sledečim novoletnim voščilom: »Srečno novo leto! Der ergebste Kaminfeger-Werkführer Ivan Krklec bei der Firma I. Juričko, vdova, dimnikarstvo, Maribor. Očividno je hotel ubiti na ta način dve muhi z enim udarcem, a je pri tem sam osmešen obsedel med dvema stoloma. In tako skrpucalo se je tiskalo celo v Univerzitetni tiskarni v Ljubljani!

Živahno društveno gibanje na Pobrežju.

Tri važna kulturna žarišča imamo sedaj na Pobrežju: Sokola kraljevine Jugoslavije, dramatski odsek Rdečega križa in pevsko društvo »Zaria«. Spretno vodstvo, požrtvovalnost in veselje članov do dela se opaža pri vseh teh treh kulturnih institucijah in zato so tudi uspehi vedno lepši. Sokol pod vodstvom svojega staroste br. Volka vedno bolj razproštrata svoja krila. Krog njega se zbira vse, kar je narodno zavednega in med člani vladajo bratski in pravi demokratski odnosi. Društvena akademija 1. decembra je bila krasna manifestacija agilnosti in uspeha mladega društva.

Dramatični odsek Rdečega križa si je nabavil krasen oder z vso kulisno in razsvetljevno opremo po načrtu g. Robnika ter tako omogočil, da smo tudi na Pobrežju dobili svoj Talijski hram. Gospa Klemenčičeva je izvežbala celo vrsto igralcev in igralk ter so imeli vrli diletanti že ponovno priliko, da so nastopili na oderskih deskah, kjer so želi živahno odobravanje.

Krasno se razvije tudi pevsko društvo »Zaria«, ki je vodi g. Živko, Rdeči križ pa je obdaroval za Miklavža z lastnimi sredstvi okrog 200 otrok. Pohvalno je omeniti, da vladajo med vsemi društvi najboljši odnosi ter si gredo vedno na roko.

Narodno strokovna zveza, podružnica Maribor

ima v nedeljo 18. januarja ob 9. uri v gostilni »Pri Vipavcu«, Frankopanova ulica 10 svoj redni občni zbor po običajnem dnevnem redu.

KINO

Grajski:

Samo še danes dunajska opereta »SAMO TI«.

100% nemški govoreči zvočni film.

Od srede dalje prvi nemški govoreči in zvočni Harry Piel-film

»ON ALI JAZ«.

Union:

Danes, ponedeljek, zadnjikrat »Kralj vagabundov«. Od torka dalje velika ruska drama

»HAY TANG«

ali kakor se še naziva »Pot k sramoti« s Ano May Wong v glavni vlogi. 100% nemški govoreči zvočni film.

Predstave v obeh kinih ob delavnih dneh ob 17. 19. 21. uri: ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO

V soboto, 17. in nedeljo, 18. januarja veliki pustolovni kriminalni film: »TEMNI DUNAJ«.

Akademija Sokola v Studencih

V soboto, dne 17. t. m. z začetkom ob 20. uri priredi studentski Sokol v svojem domu akademijo, na kar že sedaj opozarjamo bližnja bratska društva in občinstvo. Zakaj Sokol v Studencih se je povzpел vsled vztrajnega sistematskega dela v tehnični izvežbanosti med prva društva v naši župi. In na akademiji pride ta izvežbanost še bolj do izraza nego pri letnih nastopih.

Gledališka prireditev Rdečega križa na Pobrežju.

Pobreški diletanti so se v okviru Rdečega križa zopet vsi prav dobro odrezali. Tokrat so dali »Zmešnjavo nad zmešnjavo«, burko v petih dejanjih. Pod režijo ge Klemenčičeve so igro tekom enega tedna s par vajami naštudirali in jo zadnjo nedeljo pri nabito polni dvorani izborni iznesli. Vsa čast in priznanje vsem neutrudljivim gospodičnam in gospodom, ki skrbijo pobreškemu občinstvu za ceneno domačo zabavo in razvedrilo!

Tajinstvena najdba novorojenčka pod Ruško cesto pojasnjena.

Začetkom decembra smo poročali o slučaju, da je bil na nasipu ob Dravi pod Ruško cesto najden zavoj in v njem v škatli iz kartona z znamko »Semverit« truplo novorojenčka z globoko rano v prsih, prizadjano z ostrim nožem. Policija je bila ves čas na delu, da zločin pojasni. Danes zjutraj pa je bila aretirana 23letna Frančiška P., kuharica pri nekem tukajšnjem trgovcu. Priznala je, da so jo koncem novembra v neki noči od sobote na nedeljo spopadli porodni krči in da je na stranišču porodila dete, ki ni dalo znakov življenja od sebe. Zato ga je zavila v papir, drugo jutro poiskala na podstrešju škatljo, spravila vanj truplo in shranila do popoldneva v omaro. Popoldne pa je zanesla zavoj na navedeno mesto pod Ruško cesto. Pravi, da je to storila v obupu, ker jo je oče otroka takol, ko je postala noseča, zapustil, zavrgel so jo pa tudi stariši. P. je bila danes oddana sodišču, ker obstoja sum, da je otroka umorila.

Dva nemška trubadurja.

ki sta nadlegovala ljudi na dvoriščih z nemškim petjem, so danes zopet aretirali v Mariboru. Oba sta baje absolvirala visokošolca, eden iz Hamburga, drugi iz Stargarda na Pomorjanskem. Odpravili so ju čez mejo. Tako je prav! Tem nemškim »Minnesängerjem«, ki prihajajo k nam trubadurit radi nemške propagande, je treba enkrat za vselej odločno preprečiti njihovo delo!

Samci in male obitelji

jedo poceni in dobro le v javni kuhinji na Slomškovem trgu 6. —

Države Severne Amerike in Avstralije

SAMOSTOJNE DRŽAVE, DOMINIJONI IN KOLONIJE. — POVRŠINA IN PREBIVALSTVO. — NARODNOSTI.

V prejšnjih člankih smo na tem mestu opisali države vseh velikih kontinentov, ostaneta nam izven Evrope tedaj samo še Severna Amerika in Avstralija. Pri nas je v povprečnem vsakdanjem življenju pojem Severna Amerika in skoraj celo tudi sploh Amerika istoveten z Združenimi državami Severne Amerike, v resnici pa sta tam dve veliki državi, velik angleški dominijon in še — kolonije. Najpomembnejše so seveda Združene države ali okrajšano USA (United States of America).

Združene države, katerih glavno mesto je razmeroma (za ameriške pojme seveda) majhni Washington, merijo okroglo 8.000.000 kvadratnih kilometrov in imajo preko 120.000.000 prebivalcev. Ti prebivalci so po ogromni večini angleško govoreči Amerikanci, na milijone pa je tudi drugih narodnosti: Nemcev, Italijanov, Slovanov itd., saj je n. pr. v Chicagu znatno več Slovencev kakor v Mariboru vseh prebivalcev. Združene države so pa tudi edina ameriška državna tvorba, ki ima kolonije, in celo pomembne kolonije v Ameriki in drugod. Teritorialno največja kolonija USA je **Alaska**, ki meri 1.500.000 km², ima pa le 60.000 prebivalcev. To kolonijo so USA kupile nekoč od Rusije in tvori severozahodni del Severne Amerike.

Poleg Alaske imajo USA v Ameriki še dve koloniji in sicer **Porto Rico** s središčem v San Juanu, ki meri 9.000 km² in ima 1.500.000 ljudi ter **Panamski pas** s središčem Bilbao, ki meri le 1.400 km² z 40.000 dušami. Pomembna tako po velikosti in po prebivalstvu je kolonija **Filipini** v Aziji. To je skupina otočja v obsegu krog 300.000 km² in z nad 12.000.000 prebivalci. Glavno mesto je Manila. Nadalje pa so v posesti USA tudi **Havaji** in številni mali otoki sredi Tihega oceana v obsegu krog 17.000 km² z 400.000 ljudmi. Vsa kolonialna posest USA meri tedaj skupno več kot 1.800.000 km², na njej pa živi nad 15.000.000 duš.

Druga državna tvorba so Zedinjene države mehiške ali **Mehika** z istoimenskim glavnim mestom, ki meri nad 2.000.000 km², ima pa le krog 15.000.000 prebivalcev. Prebivalci so z domačimi Indijanci močno pomešani Španci. Tretja, več ali manj samostojna tvorevina je angleški dominijon **Kanada** večji kakor obe prejšnji državi. Ta je le malo manjša kot vsa Evropa, kajti meri 9.400.000 km², toda v njej živi le krog 10.000 duš. Glavno mesto je Ottawa. Poleg Angležev je v Kanadi zelo veliko Francozov, pa tudi drugih narodnosti. Pa tudi vse kolonije so angleške, to so: otok **Nova Fundlandija** s 111.000 km² in 300.000 dušami, 600.000 km² obsegajoči **Labrador** s samo 5000 ljudmi ter otoki **Bermudi**, **Bahamski otoki** in **Jamaica**, ki ima 12.000 km² ter 1.000.000 prebivalcev.

Celina Avstralija, odnosno njena skupina spada vsa k velikobritanskemu imperiju. Deli se na dva dominijona. **Združene države avstralske** in na **Novo Zelandijo**. Avstralija, h kateri pripada tudi otok Tasmanija, meri krog 8.000.000 km², a ima le 7.000.000 prebivalcev, ki so po ogromni večini Angleži. Nova Zelandija, ki se sestoja iz dveh velikih otokov in nekaj malih, meri 270.000 km², torej več nego Jugoslavija, število njenih prebivalcev pa se suče krog 1.500.000. Poleg Angležev so tu prvotni domačini Maori in mnogi priseljenci. Znatna je celo hrvaška kolonija, nekaj je pa tudi Slovencev, zlasti Primorcev. Nova Zelandija ima zmerno podnebje, je naravno lepa in bogata in na njej je prostora vsaj za 30.000.000 ljudi. Precej je tam tudi rud in premoga. Avstralija pa je nasprotno po pretežni večini puščava. Prvotnega prebivalstva, avstralskih črncev, je vedno manj. Lep in rodovitni je je južnovzhodni del in pa na jugu ležeči otok Tasmanija z zmerno klimo in pozimi (ki pa nastopi ko se pri nas prične poletje) včasih tudi s snegom.

Kolonija v polarni noči

NAJSEVERNEJŠA KOLONIJA ZEMLJE Z 11 PREBIVALCI.

Globoko v polarnem krogu, ob Kalmovem zalivu na Franc Jožefovi deželi, je prispelo v Moskvo poročilo iz najsevernejše kolonije naše zemlje. Ivanov, »gubern« te sovjetske kolonije, je poslal potom radija poročila o življenju male skupine ljudi, ki tam v polarni noči preživlja zimo.

Polarna noč — pravi radio-poročilo — je zelo temna. Le daleč daleč blešči nekaj zvezd. Včasih se popelje po nebu meteor s svetlim repom. Na prosto skoraj ni mogoče priti. Hiša je pod težko snežno odejo in vsako jutro si moramo pot iz nje nanovo odgrebsti. S svetilkami hodimo med težkimi snežnimi masami do skladišča za živila. Ni zelo mrzlo. Tudi v najbolj mrzlih dneh ni bilo izpod 25° pod ničlo. Južnovzhodni veter prinaša tople zrak, včasih pa pritisne oster severnjak temperaturo v hiši pod ledišče in nobena kurjava ne pomaga več.

Zgodovina te kolonije je sledeča: Lansko poletje je ledolomilec »Sedov« pustil 11 mož pri tamošnji radio-postaji v zameno za sedem mož, ki so bili tam celo leto dni brez vsake zveze z zunanjim svetom. Nina Petrovna Deme, žena Ivanova, je prva žena, ki preživlja zimo tako daleč na severu. Ona je znamenita biologinja in se udeležuje tam raznih raziskovanj. Cela kolonija je pridno na delu. Ivanov poroča, da delo brez ozira na vremenske prilike napreduje. Dozdaj ni mogel ugotoviti nikakih slabih posledic polarne noči na zdravje svojih tovarišev. Meteorolog Golubenkov vzame dnevno svojo malo svetilko, ki le slabo prodira skozi gosto temo, in hodi k svoji meteorološki postaji, zapisuje temperaturo zraka in zemlje ter meri moč vetrov in vlažnost zraka. Z isto svetilko pregleda hidrolog Muckin dnevno svoj instrument, ki je postavljen na ledu. Nina Petrovna in lovec Kuznecov mu pomagata. Vsa

kih 15 minut opazuje morska straža Aurora Borealis, ki v tem letnem času posebnost svetlo sije. Mnogokrat kolonisti le z veliko muko najdejo v temi pot nazaj do hiše.

Prebivališče v hiši je prijetno in kolonisti žive in delajo v zadovoljstvu. Kuznecov in njegov mladi pomočnik Danilov gradita prenosne čolne in sani za ekspedicijo. Kuhar Poznov mora skrbeti za prehrano. Eskimski lovec Katanzevski pa pripravlja obleke iz kožuhovine in igra na harmoniko. Tako preživlja enajstorična polarna noč in čas ji poteka naglo.

Na svatbi zastrupljen

Strašna pomota se je zgodila na neki svatbeni slavnosti v Gerhardswaldu na Pruskem. Brzobjavni sel je prinesel brzobjavne čestitke in so ga hoteli nagraditi zato s čašico likerja. Komaj pa je mož izpraznil čašo na zdravje in srečo novoporočencev, je zavpil in se zgrudil na tla. Pomotoma je bila postavljena na mizo steklenica s karbolno kislino, na kateri je bila likerska etiketa. Svati so seveda takoj poizkusili vse, da rešijo zastrupljenega uradnika, toda zaman. Umrl je med groznimi mukami. Nevesta je hotela v obupu skočiti skozi okno ter izvršiti samomor, kar pa so ji še pravočasno preprečili.

Sličnost žensk.

Dva zakonca sta v kavarni v prav intimnem razgovoru, ki se kajpak suče okoli žensk. Martin, ki je »še« zaljubljen, pravi: »Ti, Janez, moja ženska je prav mehkočutna narave. Kadar vidi, da kdo joče, jo takoj obližejo solze!«

Nato Janez: »Prav tako je kot moja. Čim sliši, da kdo po hiši robanti, takoj začne tudi ona zmerjati na vse strani!«

Blaznež ubil 16 ljudi

NEW-YORK, 12. januarja. V sodnem poslopu v Brooklynu je izvršil v soboto neki blaznež pravi pokolj. Peter Closky, pravcati velikan, je bil pred kratkim aretiran ter izročen sodišču, ker se je ljubavnim parom izdajal za policijskega uradnika ter izsiljeval od njih denar. Rdečelasi velikan je bil do pričetka razprave zaprt s 14 drugimi obtoženci v železni kletki. Nenadoma je pobesnel. Med strašnim rjoventjem je iztrgal železni drog iz ograje kletke in je pobil potem ž njo vseh 14 soobtožencev. Dva paznika, ki sta hotela pobesnelega moža obvladati, je dohitela enaka usoda. Blaznež je skušal potem ponovno izvršiti samomor, kar pa se mu ni posrečilo. Šele 12 krepkim policijskim uradnikom se je končno posrečilo, da so mu natakili prisilni jopič, na kar so ga oddali na opazovalnico.

Rak ni nalezljiva bolezen

V zadnji seji družbe zdravnikov na Dunaju se je vršila temeljita razprava zlasti o problemih raka. Navzoči zdravniki so konstatirali, da so dozdej ostali vsi po skusi, najti povzročitelja raka, brez uspeha. Vsa teoretična razmišljanja tudi z veliko verjetnostjo govore proti obstoju živega povzročitelja. Dozdaj se tudi ni dalo z gotovostjo dognati, da bi zdravniki ali sestre, ki imajo veliko opravka z bolniki na raku, kedaj našli od njih raka. Teorija o nalezljivosti raka je po današnjem stanju medicinske vede brez podlage.

Našli sredstvo proti plinskim eksplozijam v rudnikih?

Iz Prage poročajo, da sta dva tamošnja inženirja s sodelovanjem nekega rudarja izišla način, kako preprečiti v rudnikih nesreče vsled plinskih eksplozij. Po tej iznajdbi bi se zidovi oken izolirali s specialno materijo. Skozi tako izolirane zidove ne bi mogli pronikniti nikakšni strupeni ali eksplozivni plini. Tudi sta oba inženirja iznašla nov način za podpiranje in izdolbenje oken. Iznajditelja trdita, da se bodo po njunem sistemu režijski stroški pri produkciji premoga znižali za 80%, delo pa za rudarje ne bo nevarno.

Poizkusna ločitev

Pojavila se je najnovejša ameriška moda, ki obstoja v tem, da bodo po poizkusnih zakonih uvedli tudi poizkusne ločitve zakonov. Prvo ločitev te vrste sta izvršila odvetnik Robert Bechmann in njegova žena, ki bosta živela ločeno leto dni. Po preteku tega roka se bosta zopet sešla in potem sporazumno odločila, ali naj se proglasi ločitev zakona za definitivno ali pa se naj prekliče.

Prebivalstvo na Slovaškem narašča.

Nedavno izvršeno ljudsko štetje v češkoslovaški republiki je dalo zanimiv rezultat, da pada število prebivalstva v zapadnih delih države, narašča pa v vzhodnih. Tako je na Slovaškem naraščalo število prebivalstva od 1. 1921 od 2.997.000 na 3.330.000. Tudi v Podkarpatski Rusiji je naraslo število prebivalstva za krog 20%.

Rusija ima 161 milijonov ljudi.

Na seji glavnega izvršilnega odbora sovjetske Unije je izjavil Molotov, da število prebivalstva Unije znaša 161 milijonov in da letno naraste za 3 in pol milijona. Prebivalstvo ostale Evrope pa šteje 370 milijonov in naraste letno samo za 2 in pol milijona.

V Rusiji še vedno zapirajo cerkve.

Meseca decembra 1930 je bilo v Rusiji na inicijativno brezbožnih družb zaprtih na novo 200 raznih cerkv in 31 sinagog. Vse so bile pretvorjene v klube ali kinogledališča.

Šanghaj — peto največje mesto sveta.

Pariški »Temps« poroča iz Šanghaja, da je to mesto po zadnjem uradnem štetju doseglo 3.144.868 prebivalcev, vračunši francosko kolonijo, ki šteje okrog 437.907 duš. S tem je zavzel Šanghaj peto mesto med mesti sveta in so pred njim London, Newyork, Pariz in Berlin.

Sport

Zimskosportni odsek SPD Maribor

opozarja svoje člane, ki se mislijo udeležiti mednarodnih tekem v Bohinju, da se zanesljivo do sobote, to je do 17. t. m. dopoldne zglašijo pri g. Burešu v Vetrinjski ulici in mu sporočijo za kdaj in koliko postelj potrebujejo. Pozneje prijavljenim odsek ne bo mogel več preskrbeti prenočišča.

SK Železničar.

Jutri 14. t. m. ob 20. redna odborova seja v restavraciji Narodnega doma. Odborniki se naprošajo, da se je radi važnosti polnoštevilno udeleže. — Tajnik.

Mariborski smučarski klub

priredi od 15. t. m. dalje v okolici Treh ribnikov smuči tečaj za začetnike in za že izvežbane smučarje. Prvi dan tečaja je v četrtek ter je zbirališče pri paviljonu Treh ribnikov. Eventuelne informacije daje klubov tajnik v trgovini Stojec, Jurčičeva ulica 8.

Male sportne vesti.

V Inomostu so se vršile v nedeljo tekme za avstrijsko prvenstvo v umetnem drsanju. V prvenstvu gospodov je zmagal svetovni prvak Karel Schäffer s 337,56 točkami, dočim je prvakinja postala Frici Burgerjeva s 304,40 točkami. Tekmam je prisostvovalo do 4000 gledalcev.

V Ljubljani se je vršila ping-pong tekma med Ilirijo in SK Muro iz Murske Sobotice. Zmagala je Mura v razmerju 33:31.

V glavnem mestu Južne Afrike, Pretoriji, je bila odigrana meddržavna tenistekma češkoslovaška: Transvaal, ki je končala z zmago ČSR v razmerju 4:2. Za češkoslovaško so igrali Koželuh, Macenauer, Maršalek in Soyka.

Na velikem mednarodnem tenis-turnirju v Cannesu se je osvojil prvenstvo Irec Rogers, ki je v finalu porazil prvaka švicarske Äschlimana s 8:6, 6:1, 3:6 in 7:5.

Sokolstvo

Tehnični odbor Sokolske župe v Mariboru

ima svojo sejo jutri, v sredo 14. t. m. ob 8. zvečer v župni sobi.

Železniški predor se zruši.

Iz San Francisca javljajo, da se je pri Hetchetchi zrušil vhod v železniški predor, ki je bil pravkar šele dograjen. 20 delavcev je zasulo. Rešilno moštvo je skozi debeli zid, za katerim so zasuti delavci zaprti, napeljala cev, po kateri doteka v zaprti prostor sveži zrak. Na ta način upajo, da bodo vse delavce rešili.

Smrtna obsodba dveh protestantskih duhovnikov v Rusiji.

Iz Berlina javljajo, da sta postala žrtev preganjanja cerkv v Rusiji tudi dva protestantska duhovnika: radi protirevolucionarnega mišljenja je bil ustreljen pastor Schwalbe v Smolensku in mlad duhovnik Kaufmann v severnem Kavkazu.

11. mednarodni agrarni kongres

se bo vršil letos v Pragi. Priprave so v teku in so se doslej v Belgiji, Franciji, Holandiji, Italiji, Luxembourg, Poljski, Rumuniji, Švici in Jugoslaviji ustanovili nacionalni propagandni odbori za dober uspeh kongresa. Predsednik jugoslovenskega nacionalnega odbora je ravnatelj v poljedelskem ministrstvu g. Prochaska.

Šahovska olimpijada v Pragi?

Iz Prage poročajo, da bo tam od 12. do 16. jul. t. l. jubilejni turnir češke šahovske zveze. Obenem pa se bo najbrže vršila tam šahovska olimpijada.

Tolažba.

»Gospod doktor«, je vprašala preplašena žena znamenitega kirurga, »pri mojem možu menda vendar ne gre za smrtno nevarno operacijo?«

Navadno se pri danih okoliščinah od petih operacij posreči ena, je odvrnil zdravnik. »Toda, ker so mi zadnji štirje bolniki umrli, lahko z gotovostjo pričakujemo, da se bo peta operacija posrečila!«

M. Zevacco

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

41

»Lažljivost, krivost in nepotrebnost nauka o brezmadežnem spočetju, podprta z dokazi in razložena po gospodu Kalvinu. Tiskano v Parizu s kraljevim privilegijem in avtorizacijo po mojstru Štefanu Doletu.«

Ko sta meniha prečitala ta napis, sta se vzravnila in se prekrižala z vsemi znaki globokega ogorčenja.

»Ali sta čitala?« je vprašal Lojola.

»Strašna pregreha!« je zagodrnjal brat Tibo.

»Bogokletstvo!« je zarjul brat Luben.

»Kaj zasluži po vajinem mnenju avtor te peklen-ske knjige?«

»Smrt!«

»In tisti, ki jo je napisal?«

»Smrt!«

»Da! ... Smrt na javnem kraju, sramotno smrt zločinca! Zakaj to, da se zločinci in sleparji more, ni še vse: treba je tudi, da njih smrt ugaja Jezusu. Treba je, da se grešniki pripravljajo v mukah, ki jih trpe ob uri svoje smrti, da muke večnega pogubljenja...«

Lojola je prekrižal roke na svojih širokih prsih, povsod glavo in se potopil za nekaj minut v molčanje. Sanjaril je sam pri sebi:

»Takšen je bojni stroj, ki sem ga pripravil... Da, da, zvižaja je upravičena, kadar velja udariti sovražnika! ... Sam sem napisal to knjigo, sam sem navedel vse dokaze o nesmiselnosti brezmadežnega spočetja... Dokaze! Torej so dokazi, da je nauk napačen! So dokazi, krivi dokazi, da je nauk napačen! So dokazi, krivi dokazi, ki mi jih je vdehnil višji duh; da, jaz sam sem napisal to z lastno roko! Natisnil sem knjigo v naši tajni tiskarni! ... Zvižaja je dobra... o uspehu ni nikakega dvoma...«

Meniha sta čakala z zaprtimi očmi in s pritajenim trepetom, kaj porodi ta zamišljenost...

»Ta brezbožna knjiga.« je povzel Lojola s povzdignjenim glasom, »se mora spraviti na takšen kraj, kjer jo morajo brezpogojno najti. Poslušajta me. Govoriti hočem jasno in razločno. Vidva gotovo poznata tiskarja Doleta?«

»Poznava ga, če tudi ne osebno.« je rekel Luben.

»Kdo bi si pa mislil!« je dodal Tibo.

»Iz bližine ga še videla nisva nikoli!« sta zaključila obadva.

Lojola je namršil obrvi.

»Pravili so mi takšni ljudje, ki nimam povoda dvomiti o resničnosti njihovih besed, da sta bila večkrat pri njem, in da vaju je sprejel prijazno ter vama dal piti svojega vina.«

Meniha sta padla na kolena.

»Milost, častiti oče!« je ječal brat Tibo, in potok solz se mu je utrl po obrazu.

»Saj nisva vedela, da tiska ta razbojnik tako strašne reči!« je rekel brat Luben, trkaje se na prsi.

»Nikoli več!«

»Vstanita!« je ukazal Lojola s trdim glasom.

Meniha sta ubogala. On pa je nadaljeval v njih največje začudenje povsem mirno:

»Ravno zato, ker sta bila gosta Doletova, sem vaju izbral, da nastavita sovražniku svete Cerkve past, kamor se mora ujeti. Poslušajta, kaj je treba storiti. Iti morata k njemu, in to najkasneje jutri.«

»V njegovo tiskarno pri vseučilišču?«

»Ne v tiskarno, marveč na dom, v ulico Sen-Deni. Saj tam vaju je napajal?«

»Konfiteor!« sta zamrmrala meniha.

»Ali je bilo vino dobro?« je vprašal Lojola s čudnim usmevom.

Lubenu in Tiboju so se zaiskrile oči.

»Izvrstno!« sta zatrdila.

»Torej vse v najlepšem redu; kar občudovati je treba pota Gospodova, ki je dopustil, da pije ta nevernik izvrstno vino, in je hotel nato, da imata tudi vidva dober okus in vama je dišalo vino nevernika. Občudujem ga, brata v Kristu! Volja božja vaju je napotila, da sta šla pit tisti nektar, zakaj napočil je dan, ko vama bo dano, posetiti krivoverca in smukniti to lajigo spretno med njegove, ko se hoste razgovarjali prijazno ob čaši vina... Ali me razumeta? ...«

Meniha sta se spogledala tako osuplo, kakor, da je udarila strela pred njiju.

Štejmo jima to osuplost v dobro.

Vse, kar je izvedel bralec v tem razgovoru, je bila čista resnica; brat Tibo in brat Luben sta bila večkrat gosta Doletova.

Učeni avtor »Komentarjev o latinskem jeziku« se je po učenem delu prav rad krepčal s požirkom dobrega vina v družbi veselih bratcev.

Doleta si pač ne smemo predstavljati kot običajnega učenjaka z naočniki in raztreseno glavo.

Bil je mož svojih štiridesetih let, poln zdrave moči, morebiti nekoliko resnejši od navadnih ljudi, a vendar nikak sovražnik veselja in smeja, ki mu ga je tolikanj priporočal njegov intimni prijatelj Rable.

Zmotno bi bilo tudi misliti, da je čutil mojster tiskar kako posebno mrznjo do cerkve in njenih predstavitev.

Štefan Dolet je bil svoboden duh.

Bil je svobodomislec v strogem pomenu besede, ali svoboden mislec, da se izrazimo boljše, ki je sodil vsa vprašanja vesti po merilu razuma: ni pa se vdaljal sovražstvu do tistih, ki so bili verni kristjani.

Da sam ni veroval, je gotovo.

In to je vse, kar treba povedati.

V urah njegovega počitka sta ga brata Luben in Tibo večkrat razveseljevala s svojimi naivnimi šalami in svojo požrešnostjo v pijači. Rad ju je napajal malce nad zadostno mero, da je zrl potem s hudomušnim veseljem za njima, kako sta majala domov, vsa resna in blažena, držeč drug drugega pod pazduho. Nikdar ni začel z njima prepira o verskih rečeh, kakor ga ni začel sploh z nikomur.

Rable edini je poznal vse njegove misli.

Zdaj pa sta meniha s strmenjem gledala v temno globino Lojolevega naklepa.

Pričakoval je od njiju, da spravita na grmado moža, ki ju je bil sprejel v svoji hiši tako vludno, tako prijateljsko, in ju napajal s tako zlahtnim vinom.

Rekli smo, da sta kar strmela.

To pa še ne pomeni, da bi bila mislila le trenotek na upor zoper ničvredno ulogo, ki jima je bila namenjena.

Lojola je čital v njih obrazih to preplašeno pokorščino.

Zadovoljno je mahnil z roko.

»Torej brata,« je povzel, »jutri pojdeteta h krivover-skemu sleparju...«

Pokimala sta.

»On vaju povabi na tisto vino... kakršno je že?«

»Izvrstno!«

»Izvrstno, častiti oče!«

»Izvrstno! Tako je! In pri tem — prav previdno, ne da bi on opazil, mu položita knjigo na kako polico,

nato pa odideta takoj, s pretvezo, da imata nujen opravek...«

»Zgodilo se bo tako!« je rekel brat Tibo.

»Nata knjigo!« je vele! Lojola.

Brat Tibo je vzel knjigo z vsemi znamenji studa, ki so se mu zdela primerna, ter jo skril v svoji široki halji.

»Idita! ju je odslovil Lojola kratko in iztegnil roko v zapovedujoči gesti.

XXII.

Lepota Magdalene Feronove.

Potrebno je, da se vrnemo za par trenutkov k lepi Feronki. Naši bralci so prisostvovali strašnem prizoru, ko je Magdalena umorila svojega moža z bodalom. Videli smo jo, kako je prišla s svojimi lastnimi nežnimi, belimi rokami za težko lopato in izkopala jamo v kotu svojega vrta... Videli smo, kako je vrgla truplo v jamo, zasula to jamo in odšla nato iz male hiše, kjer je bilo minilo toliko zaljubljenih ur, nazadnje pa se je odigrala strašna drama, znana našemu čitatelju...

Sledimo Magdaleni Feronovi, ki se je zavila v plašč in odšla brez naglice iz hiše ljubezni — hiše zločina.

Bilo je okrog polnoči.

»Zdaj nisem več ženska,« je govorila Magdalena sama pri sebi; »zdaj sem vteleseno maščevanje...«

In res je bilo tako.

Ni se kesala. Ni pomilovala nesrečnega, ki ga je bila umorila. Nič ni pretreslo njenih živcev ob strašnem prizoru umora. A tudi peizor na Monfokonu je bil izginil izpred njenih oči: pozabila je bila, kako jo je vlekel krvnik pod vešala in ji položil zanjko okrog vratu.

Vse je bilo v njej kakor izbrisano.

Kaj je bilo potem tisto, kar je živelo v njenem spominu kljub temu, plašilo jo in utrjevalo njeno sovražstvo od trenutka do trenutka?

Bil je smeh Franca I., tisti hrohot njegov, ki ga je bila slišala sinoči, ko se je v brezumni grozi sklonila skozi okno in zaklicala:

»Na pomoč, moj Franc!«

Tisti smeh ji je zvenel v ušesih kakor vročična halucinacija.

S strašno razločnostjo se je spominjala balade, ki jo je pel kralj odha'aje.

Ni si mogla izbiti iz glave napeva in besedila:

»Sama pri oknu sem slonela.«

Na vzhodu se je delal dan.

»In v medlo zarjo sem strmela...«

In njene misli, polne sovražstva, njene globoke, nerazbirljive misli, temne od osvetoželjnosti, so se zdaj spreminjale s sladkim, ugodnim ritmom omiljenega ritornela kral'a francoskega...

Magdalena je stopala brez naglice.

Zavila je proti labirintu tesnih in mračnih uličic, ki so se razplezale okrog cerkve Sv. Evstahija.

V blede svetlobi lune, ki je pogledala zdaj pa zdaj izmed oblakov, je bila cerkev s svojimi ostrimi loki, molečimi nad koničaste strehe, podobna okostnjaku predpotopne morske živali ali velikanskega kita, ki ga je vrglo morje na suho, med kamenjem pravilnega obrežja.

V eni teh uličic je obstala Magdalena.

Bila je ulica Trene.

Nekje v sredi tega ozkega rova, ki je šel vzporedno s cerkvijo, se je dvigala hiša, osamljena med drugimi, ker je bil ob vsaki strani vhod v novo, še tesnejšo stransko uličico.

Že naprej opozarjamo čitatelje, da naj se pripravijo na neprijeten prizor.

Pletene obleke

od Din 160 dalje po meri in okusu dobite v pletarni Javornik, Vojašniška ul. 2 Maribor. 75

Sobo in črkosilkanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astorja«. X

Elektroinštalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopj vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor. Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni cenil. XII

Stanovanje,

sobo in kuhinjo v mestu oddam zakonskemu paru brez otrok. Ponudbe z navedbo poklica pod »Stanovanje« na upravo Večernika. 107

Premog,

Mejovšek, Tattenbachova ulica 13, telefon 2457. 106

Kupim

razno pohištvo, posebno omare, pernice, obleke. Prodajam prav poceni šivalni stroj in pisalno mizo. 105

Gostilno

vzamem v najem ali na račun. Cenjene ponudbe pod »Dobrodočja« na upr. Večernika. 104

Sprejem

perfektno kuharico kot samostojno gospodinjico, simpatične zunanosti, staro 25 do 30 let, z dobrimi izpričevali. Predstaviti se z izpričevali v trgovini Sikošek, Koroška cesta 102. 103

Autopnevmatike, galoše

in snežne čevlje popravljajo solidno in ceneno vulkanizacija Fr. Dolenc, Aleksandrova cesta 35, dvorišče. 93

Vajenko za strojno pletenje

sprejme takoj pletarna L. Golob, Orožnova ulica 6. 108

Lovska psica

se je zatekla. Lastnik jo dobi pri Rud. Herzogu v Zrkovcih št. 70. 109

Kupim

otroško posteljo. Ponudbe na upravo Večernika pod »Čisto«. 102

Spalne sohe,

politirane, najmodernejše, ugodno prodaj. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48. 3106

Gramofone, šivalne stroje,

otroške vozičke in kolesa popravljajo najboljša specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor. Tattenbachova ul. 14. Nasproti Narodnega doma. 602

BRIKETI,

Mejovšek, Tattenbachova 13, tel. 2457.

JUTRO

svojim naročnikom in čitateljem!

Da omogoči „Jutro“ svojim prijateljem nakup krasnih slovenskih knjig tudi v Mariboru, se dobe v „Jutru“ razpisane zbirke v

Hitite, da ne zamudite ugodne prilike!
Zbirke se dobe samo do 10. februarja 1931.

podružnici Tiskovne zadruge
v Mariboru, Aleksandrova cesta 13

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROŽOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.